

Informacje o wskaźnikach referencyjnych oraz ryzykach związanych z ich stosowaniem

Podstawa prawna: Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/1011 w sprawie indeksów stosowanych jako wskaźniki referencyjne w instrumentach finansowych i umowach finansowych lub do pomiaru wyników funduszy inwestycyjnych i zmieniające dyrektywy 2008/48/WE i 2014/17/UE oraz rozporządzenie (UE) nr 596/2014 („Rozporządzenie BMR”). Rozporządzenie BMR stosuje się bezpośrednio w Polsce w pełnym zakresie od dnia 1.01.2018.

Informacje ogólne: Celem Rozporządzenia BMR jest zapewnienie prawidłowego funkcjonowania rynku wskaźników referencyjnych, między innymi poprzez określenie metod ich opracowywania oraz nadzoru nad podmiotami, które wskaźniki te opracowują i udostępniają uczestnikom rynku. Ponadto, umacnia wiarygodność wskaźników referencyjnych poprzez zwiększenie dokładności, solidności i rzetelności wskaźników referencyjnych oraz oparcie ich w większym stopniu na danych transakcyjnych.

Na mocy przepisów Rozporządzenia BMR opracowywanie wskaźników referencyjnych stało się działalnością regulowaną, wymagającą zezwolenia właściwego organu nadzoru.

Przepisy Rozporządzenia BMR wraz z jego aktami wykonawczymi nakładają szczegółowe wymogi prawne dla podmiotów opracowujących wskaźniki referencyjne (administratorów) oraz podmiotów przekazujących dane administratorowi na potrzeby wyznaczania wartości wskaźnika referencyjnego. Jednym z najważniejszych elementów było wprowadzenie przez Rozporządzenie BMR obowiązku posiadania przez każdy bank, stosujący wskaźnik referencyjny planu działania na wypadek istotnej zmiany lub zaprzestania opracowywania wskaźnika referencyjnego oraz odpowiedniego odzwierciedlenia tego planu w umowach z klientami.

Wskaźniki referencyjne stóp procentowych pełnią istotną rolę na międzynarodowych rynkach finansowych. Wskaźniki te są powszechnie stosowane w transakcjach finansowych, np. kredytach, depozytach, instrumentach pochodnych, obligacjach i produktach strukturyzowanych.

W przypadku kredytów oprocentowanie należne kredytodawcy może być zależne od zmiennego elementu jakim jest wskaźnik referencyjny oraz marży, która najczęściej jest stała w całym okresie umowy kredytowej. Bank w umowach ze swoimi klientami oraz w instrumentach finansowych, w zależności od waluty produktu używa różnych wskaźników referencyjnych stopy procentowej takich jak np. WIBOR, EURIBOR, SARON, SOFR. W przypadku oprocentowania zmiennego, podwyższenie wartości wskaźnika referencyjnego wpływa na wzrost części odsetkowej raty kredytu, powodując wzrost całkowitego kosztu kredytu.

Od 2014 r. trwa ogólnoeuropejska dyskusja nad reformą wskaźników referencyjnych. Prowadzone reformy zaowocowały m.in. decyzjami o reformie wskaźników oraz o stopniowej likwidacji wskaźników LIBOR oraz likwidacji wskaźnika EONIA i zastąpieniu ich nowymi wskaźnikami, tzw. wskaźnikami RFR (Risk-Free Rates) („Wskaźniki RFR”).

Wartości wskaźników referencyjnych wyznaczone są w sposób niezależny od Banku przez podmioty opracowujące te wskaźniki według określonej przez nich metodologii pod nadzorem właściwych organów nadzoru. Dany wskaźnik referencyjny publikowany jest przez podmiot go opracowujący (administratora), który uzyskał stosowne zezwolenie na pełnienie takiej funkcji przez organ nadzoru. Kompletny rejestr administratorów wskaźników referencyjnych i wskaźników referencyjnych dopuszczonych do stosowania zgodnie z Rozporządzeniem BMR prowadzony jest przez Europejski Urząd Nadzoru Giełd i Papierów Wartościowych:

https://registers.esma.europa.eu/publication/searchRegister?core=esma_registers_bench_entities;
https://registers.esma.europa.eu/publication/searchRegister?core=esma_registers_bench_benchmarks

Administrator wskaźnika referencyjnego określa metodologię wyznaczania wartości wskaźnika referencyjnego. Wartość wskaźnika referencyjnego to wartość uzyskana w wyniku pomiaru jego rynku bazowego (pewnej rzeczywistości

ekonomicznej, której pomiar jest celem danego wskaźnika referencyjnego). W zależności od sytuacji ekonomicznej wartość ta może być podatna na zmiany.

Administrator ma obowiązek tak dobierać metodologię opracowywania wskaźnika referencyjnego, aby była ona zgodna z przepisami prawa, w szczególności, aby pomiar rynku bazowego był jak najbardziej dokładny i rzetelny, a dane wykorzystane do dokonania takiego pomiaru były odpowiednio wysokiej jakości. Administrator ma obowiązek dokonywać przeglądu przyjętej metody opracowywania wskaźnika referencyjnego pod kątem adekwatności tej metody do zmierzenia rynku bazowego, dostosowania metody do zmieniającej się rzeczywistości ekonomicznej, zgodności z przepisami prawa oraz wymogami organów nadzoru. W związku z powyższym metodologia opracowywania wskaźnika referencyjnego może podlegać zmianom, co może spowodować zmianę wartości danego wskaźnika referencyjnego. Każda zmiana metodologii musi być poprzedzona publicznymi komunikatami w tym zakresie ze strony administratora wskaźnika referencyjnego oraz opublikowanym dokumentem konsultacyjnym, a cały taki proces jest objęty nadzorem właściwego organu nadzoru.

Konsekwencją podpisania umowy finansowej lub nabycia instrumentu finansowego zawierającego odniesienie do wskaźnika referencyjnego jest akceptacja klienta i kontrahenta ryzyka zmiany wartości wskaźnika referencyjnego wynikającej ze zmian rynkowych oraz ze zmian metodologii opracowywania danego wskaźnika referencyjnego, w tym także istotnej zmiany metodologii.

Klient i kontrahent Banku przyjmuje do wiadomości, że każda zmiana wskaźnika, polegająca na zmianie metody opracowywania wskaźnika referencyjnego lub zmianie jego definicji, w tym także istotna zmiana wskaźnika ogłoszona przez jego administratora nie stanowi istotnej modyfikacji umowy bądź instrumentu finansowego.

• Informacje o wskaźniku LIBOR:

LIBOR jest wskaźnikiem referencyjnym stopy procentowej, opracowywanym przez ICE Benchmark Administration („IBA”), które przejęło w 2014 roku rolę administratora LIBOR od BBA (British Bankers Association). IBA opracowuje LIBOR według samodzielnie określonej metody, pod nadzorem brytyjskiej Financial Conduct Authority (FCA).

Szczegóły dotyczące LIBOR, w tym opis kluczowych elementów metody opracowywania LIBOR, oświadczenie o wskaźniku referencyjnym (dokument opublikowany przez administratora na podstawie art. 27 rozporządzenia BMR) oraz procedury przyjmowania i rozpatrywania skarg, które dotyczą wyznaczania wskaźnika referencyjnego. IBA opublikował na swojej stronie internetowej: www.theice.com/iba.

Financial Conduct Authority („FCA”), czyli właściwy organ nadzorczy w stosunku do IBA, zapowiedział że wraz z końcem 2021 r. nie zamierza korzystać ze swoich uprawnień przewidzianych w rozporządzeniu BMR i podejmować działań mających na celu „przymuszanie” banków do przekazywania danych koniecznych do wyznaczania LIBOR. Grupy robocze pracujące przy tworzeniu wskaźników alternatywnych do LIBOR zaleciły więc odpowiednie przygotowanie się do zniknięcia LIBOR, poprzez stopniowe odchodzenie od jego stosowania w umowach. Zgodnie ze stanowiskiem FCA z dnia 5 marca 2021 r.3 oraz 29 września 2021 r.4 FCA ogłosił, że:

a) następujące wskaźniki trwale zaprzestaną być opracowywane:

- LIBOR CHF (dla wszystkich tenorów) – z końcem 31 grudnia 2021 r.;
- LIBOR EUR (dla wszystkich tenorów) – z końcem 31 grudnia 2021 r.;
- LIBOR GBP (O/N, 1W, 2M oraz 12M) – z końcem 31 grudnia 2021 r.;
- LIBOR JPY (S/N, 1W, 2M oraz 12M) – z końcem 31 grudnia 2021 r.;
- LIBOR USD (1W oraz 2M) – z końcem 31 grudnia 2021 r.;
- LIBOR USD (O/N, 12M) – z końcem 30 czerwca 2023 r.;

b) następujące wskaźniki przestaną być reprezentatywne dla rynku bazowego i rzeczywistości ekonomicznej, które te stawki miały mierzyć:

- LIBOR GBP (1M, 3M oraz 6M) – z końcem 31 grudnia 2021 r.;
- LIBOR JPY (1M, 3M oraz 6M) - z końcem 31 grudnia 2021 r.;
- LIBOR USD (1M, 3M, 6M) – z końcem 30 czerwca 2023 r.;

a ich reprezentatywność nie zostanie przywrócona. FCA będzie wymagać dalszej publikacji USD LIBOR w formie syntetycznej dla tenorów 1M, 3M i 6M do dnia 30 września 2024 r. , po czym nastąpi trwale zaprzestanie opracowywania tego wskaźnika.

Ponadto, w odpowiedzi na zachodzące zmiany oraz potencjalne zakłócenia w funkcjonowaniu rynków finansowych w UE, które mogłyby stanowić ryzyko systemowe dla systemu finansowego w UE – Komisja Europejska na podstawie Rozporządzenia BMR wyznaczyła z mocy prawa ustawowy zamiennik LIBOR CHF. Komisja Europejska wskazała wskaźniki referencyjne z rodziny SARON Compound w ten sposób, że od dnia 1 stycznia 2022 r. odpowiednie zamienniki wraz odpowiednią korektą będą stosowane z mocy prawa we wszystkich umowach oraz instrumentach finansowych, które odnosiły się do LIBOR CHF.

W ciągu roku 2022, FCA wydał jeszcze szereg komunikatów, które w praktyce modyfikowały ustalone pierwotnie w 2021 r. terminy zakończenia stosowania wskaźnika LIBOR. 29 września 2022 r. FCA również, że LIBOR GBP 1M oraz LIBOR GBP 6M będą publikowane w formie „syntetycznej” jedynie do końca marca 2023 r. Następnie 23 listopada tego samego roku potwierdzono, że: (ii) LIBOR GBP (1M, 6M) będzie publikowane do końca marca 2023 r.; (i) LIBOR JPY (1M, 3M, 6M) będzie publikowany do końca 2022 r.; (iii) LIBOR USD (ON/1Y) będą publikowane do końca czerwca 2023 r.; (iv) LIBOR GBP (3M) będzie publikowany do końca marca 2024 r.

Jednocześnie FCA otworzył konsultacje publiczne dotyczące dalszej przyszłości wskaźnika LIBOR USD, w której rozważa: publikowanie wskaźnika LIBOR USD (1M, 3M, 6M) do końca września 2024 r. Konsultacje publiczne zakończyły się 6 stycznia 2023 r. a wyniki ich mają być znane na przełomie pierwszego i drugiego kwartału 2023 r.

- <https://www.fca.org.uk/news/news-stories/further-consultation-announcements-wind-down-libor>
- <https://www.fca.org.uk/news/statements/fca-decision-cessation-1-6-month-synthetic-sterling-libor>
- <https://www.fca.org.uk/news/speeches/the-future-of-libor>
- <https://www.newyorkfed.org/medialibrary/Microsites/arrc/files/2020/ARRC-Best-Practices.pdf>
- <https://www.fca.org.uk/news/press-releases/announcements-end-libor>
- <https://www.fca.org.uk/news/press-releases/further-arrangements-orderly-wind-down-libor-end-2021>
- <https://www.fca.org.uk/publication/libor-notice/article-21-3-benchmarks-regulation-first-decision-notice.pdf>
- <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/PL/TXT/PDF/?uri=CELEX:32021R1847&from=PL>

• Informacje o wskaźniku EONIA

Zgodnie z Rozporządzeniem BMR - EONIA była kluczowym wskaźnikiem referencyjnym stopy procentowej, którego administratorem był European Money Market Institute („EMMI”). EMMI opracowywał EONIA według samodzielnie określonej metody, pod nadzorem belgijskiej Financial Services and Markets Authority (FSMA). Szczegóły dotyczące EONIA, w tym: • opis kluczowych elementów metody opracowywania EONIA, • oświadczenie o wskaźniku referencyjnym; oraz • procedury przyjmowania i rozpatrywania skarg, które dotyczą wyznaczania wskaźnika referencyjnego EMMI opublikował na swojej stronie internetowej: <https://www.emmi-benchmarks.eu/emmi/>

W lutym 2018 r. EMMI, działający jako administrator stopy EONIA, ogłosił, że nie ma zamiaru osiągnąć zgodności stopy EONIA z Rozporządzeniem BMR. We wrześniu 2018 r. grupa robocza ds. stóp wolnych od ryzyka dla strefy EURO zaleciła zastąpienie stopy EONIA – stopą procentową dla EURO (€STR) jako stopą wolną od ryzyka dla instrumentów i umów

finansowych denominowanych w euro .

<https://www.emmi-benchmarks.eu/euribor-eonia-org/eonia-review.html>

Następnie w dniu 14 marca 2019 r. grupa robocza opublikowała stanowisko, w którym rekomenduje przejście ze stopy EONIA na €STR. W stanowisku tym określono także metodę wyznaczenia spreadu pomiędzy €STR a stopą EONIA, która następnie została obliczona i wskazana przez Europejski Bank Centralny na poziomie 8,5 punktu bazowego. W konsekwencji EMMI ogłosił zaprzestanie opracowywania stopy EONIA z dniem 3 stycznia 2022 . W odpowiedzi na zachodzące zmiany oraz potencjalne zakłócenia w funkcjonowaniu rynków finansowych w UE, które mogłyby stanowić ryzyko systemowe dla systemu finansowego w UE – Komisja Europejska na podstawie Rozporządzenie BMR wyznaczyła z mocy prawa ustawy zamiennik EONIA. Komisja Europejska wskazała wskaźnik referencyjny €STR w ten sposób, że od dnia 3 stycznia 2022 r. zamiennik ten wraz z korektą w wysokości 0,085 będą stosowane z mocy prawa we wszystkich umowach oraz instrumentach finansowych, które odnosiły się do EONIA.

Konsekwencje zmian:

Znikające wedle powyższych harmonogramów wskaźniki referencyjne stopy procentowej LIBOR oraz EONIA, zostały lub są odpowiednio zastępowane Wskaźnikami RFR lub terminowymi stawkami referencyjnymi, właściwymi dla waluty umowy. Wiele grup roboczych pracujących pod nadzorem właściwych organów regulujących rynki finansowe pracowało nad wyznaczeniem nowych wskaźników alternatywnych, mogących w przyszłości zastąpić LIBOR oraz EONIA. Celem takiego wskazania było wyznaczenie takich Wskaźników RFR, które po doliczeniu odpowiedniej korekty (spreadu), zapewnią ekonomiczną ekwiwalentność wartości stawki bazowej używanej w danej umowie lub instrumencie finansowym. Mechanizm wyznaczenia korekty może wynikać z postanowień umowy lub innych właściwych dla danej relacji umownej działań lub też odpowiednich przepisów prawa, rekomendacji lub wskazania określonego podmiotu regulujących postępowanie w takich przypadkach. Bank co do zasady wyznaczając wartość korekty bazuje na analogicznej metodologii do tej opublikowanej w Regulaminie Bloomberg „IBOR Fallback Rate Adjustments Rule Book”.

Zgodnie z tą metodologią korekta jest wyliczana jako mediana różnic, za okres 5 lat lub krótszy (jeśli zastępowany wskaźnik referencyjny lub wskaźnik alternatywny obliczano krócej). Bank nie wyklucza także ustalenia wartości korekty w oparciu o inne mechanizmy uprzednio uzgodnione z Klientem. Oznacza to, że potencjalny klient Banku nie powinien odczuć ekonomicznie różnicy pomiędzy stosowanym do tego czasu wskaźnikiem referencyjnym LIBOR oraz EONIA, a nowym Wskaźnikiem RFR. Dla konkretnych walut, Bank będzie stosował następujące Wskaźniki RFR:

- LIBOR USD – SOFR
- LIBOR CHF - SARON
- LIBOR GBP - SONIA
- LIBOR JPY - TONAR
- LIBOR EUR - EURIBOR (dla produktów kredytowych) lub €STR (dla depozytów)

https://www.ecb.europa.eu/paym/interest_rate_benchmarks/WG_euro_riskfree_rates/shared/pdf/20190314/Item_4_reorganization_of_the_W_G_on_euro_RFR_and_next_steps.pdf

https://www.ecb.europa.eu/press/pr/date/2019/html/ecb.pr190314_1~af10eb740e.en.html

<https://www.ecb.europa.eu/press/pr/date/2019/html/ecb.pr190531~a3788de8f8.en.html>

https://www.emmi-benchmarks.eu/assets/files/D0194C-2019%20EONIA_consultation_feedback_press_release.pdf

<https://eur-lex.europa.eu/legal-content/PL/TXT/PDF/?uri=CELEX:32021R1848&from=EN>

<https://data.bloomberglp.com/professional/sites/10/IBOR-Fallback-Rate-Adjustments-Rule-Book.pdf>

Uwzględniając specyfikę produktu, rodzaj dokumentacji, przyjęte przez Bank rozwiązania a także otoczenie regulacyjne,

rekomendacje oraz wskazania określonych podmiotów – Bank będzie odpowiednio stosował następujące terminowe stawki referencyjne:

- LIBOR USD - CME Term SOFR
- LIBOR CHF - SARON Compound
- LIBOR GBP - Refinitiv Term SONIA
- LIBOR JPY - TORF

Bank nie wyklucza stosowania także innych Wskaźników RFR, Terminowych Wskaźników RFR lub innych właściwych dla danej relacji wskaźników referencyjnych.

• Informacje ogólne o alternatywnych wskaźnikach referencyjnych RFR

Wskaźniki RFR są obliczane pod nadzorem krajowych organów regulacyjnych, z reguły na podstawie rzeczywistych transakcji rynku międzybankowego. Są one stawkami overnight, obliczanymi codziennie, a następnie za pomocą odpowiedniej metody dostosowywanymi do konkretnych tenorów (okresów takich jak 3M, 6M itp.). W związku z tym nie są identyczne w swojej konstrukcji i stosowaniu jak dotychczasowe wskaźniki referencyjne stopy procentowej. Przede wszystkim są ustalane w momencie rozpoczęcia lub przed rozpoczęciem okresu, do którego się odnoszą, co daje gwarancję co do wysokości należnych kwot naliczonych pod koniec tego okresu.

Poniżej zilustrowane są przykładowe różnice w konstrukcji obu rozwiązań – Wskaźników RFR oraz terminowych wskaźników referencyjnych np. WIBOR, LIBOR, EURIBOR:

- Wskaźnik terminowy wyznacza się poprzez odniesienie, do przyszłych i niepewnych wartości oprocentowania depozytów, podczas gdy Wskaźniki RFR wyznaczane są na podstawie wartości osadzonych w przeszłości;
- Wskaźnik terminowy jest terminową stopą procentową dla wielu okresów (tenorów) taki jak np. 3M, 6M, 12M, podczas gdy Wskaźniki RFR są wyłącznie stopami typu O/N (overnight) bez elementu terminowości;
- Wskaźnik terminowy zawiera w sobie premię za ryzyko kredytowe Banku oraz ryzyko płynności terminowej. Z kolei Wskaźniki RFR, co do zasady zawierają w sobie bardzo niewielką premię dodatkową lub nie zawierają jej wcale dzięki konstrukcji oprocentowania overnight oraz dzięki temu że bywają zabezpieczone;

Z uwagi na konstrukcję Wskaźników RFR (są obliczane codziennie), może zaistnieć konieczność dostosowania ich do umów i instrumentów, w których był stosowany wskaźnik terminowy dla tenoru (okresu) np. 3M lub 6M. Z tego względu dodatkowo opracowuje się Terminowe Wskaźniki RFR, tzw. „compounded rate's”, które pozwalają za pomocą Wskaźników RFR wyznaczyć oprocentowanie dla dłuższych okresów odsetkowych („Terminowy/e Wskaźnik/Wskaźniki RFR”) Wspomniane Terminowe Wskaźniki RFR takie jak np. „SARON 3 months Compound Rate” obliczane są na podstawie codziennych wartości podstawowego Wskaźnika RFR – w tym przykładzie wskaźnika SARON. Administrator obliczający taki Terminowy Wskaźnik RFR bierze pod uwagę pewien okres publikowania Wskaźnika RFR (np. SARON), który odpowiada okresowi odsetkowemu (dla „SARON 3 months Compound Rate” będą to trzy miesiące), a następnie wyznacza okres obserwacji takiego Wskaźnika RFR. Okres obserwacji nie musi pokrywać się z okresem odsetkowym, dla którego wykorzystywany będzie Terminowy Wskaźnik RFR – dzięki temu ostateczna wartość Terminowego Wskaźnika RFR będzie znana jeszcze przed zakończeniem okresu odsetkowego. Okres obserwacji wskaźnika podstawowego może zaczynać się np. na kilka dni przed rozpoczęciem okresu odsetkowego, dla którego będzie miał zastosowanie. Dzięki temu o taką samą liczbę dni wcześniej, będzie znana wartość Terminowego Wskaźnika RFR „compounded rate” który będzie miał zastosowanie dla tego okresu odsetkowego. Administratorzy używają różnych wzorów i formuł matematycznych dla obliczania Terminowych Wskaźników RFR, jednak celem takiego zabiegu jest zapewnienie kompleksowego zastąpienia stawek terminowych, Wskaźnikami RFR. Dzięki zastosowanej korekcie, efekt ekonomiczny zastosowania takiej operacji, nie powinien różnić się od efektu uzyskanego przy zastosowaniu terminowych wskaźników referencyjnych.

• Informacje odnośnie zmiany sposobu oprocentowania

Oprocentowanie umowy finansowej lub płatność wynikająca z nabycia instrumentu finansowego podlega przeglądowi zgodnie z kontraktowym okresem obowiązywania stopy procentowej (np. okres obowiązywania stopy procentowej w przypadku WIBOR 3M trwa 3 miesiące). W dniu ustalenia oprocentowania dla kolejnego okresu odsetkowego Bank wykorzysta do naliczenia oprocentowania aktualne obowiązującą stawkę referencyjną, opublikowaną przez właściwego dla danej stawki referencyjnej administratora, zgodnie z Rozporządzeniem BMR oraz Rozporządzeniem delegowanym 2018/6514 .

• Informacje o wskaźnikach WIBID i WIBOR

WIBOR jest kluczowym wskaźnikiem referencyjnym stopy procentowej w rozumieniu Rozporządzenia BMR, opracowywanym na dzień przekazania dokumentu informacyjnego przez GPW Benchmark S.A. WIBOR opracowywany jest według metody samodzielnie określonej przez GPW Benchmark S.A. pod nadzorem Komisji Nadzoru Finansowego. Szczegóły dotyczące WIBOR, w tym opis metody jego opracowywania oraz procedury dotyczące przyjmowania i rozpatrywania skarg dotyczących procesu jego wyznaczania GPW Benchmark S.A. opublikował na stronie internetowej pod adresem: www.gpwbenchmark.pl/ .

W dniu 6.12.2019 Komisja Nadzoru Finansowego otrzymała od GPW Benchmark S.A. wniosek o udzielenie zezwolenia na prowadzenie działalności jako administrator wskaźników referencyjnych stopy referencyjnej stopy procentowej, w tym kluczowego wskaźnika stopy procentowej. Złożenie wniosku przed końcem 2019 roku oznacza, że zgodnie z art. 51 ust. 1 oraz art. 51 ust. 3 Rozporządzenia BMR wydłuża się okres przejściowy, w trakcie, którego podmioty nadzorowane przez Komisję Nadzoru Finansowego mogą dalej stosować wskaźniki referencyjne WIBID oraz WIBOR. Okres ten trwa do momentu zakończenia postępowania administracyjnego w sprawie udzielania ww. zezwolenia. Administrator informował o procesie postępowania na swojej stronie internetowej pod adresem: www.gpwbenchmark.pl

W dniu 16 grudnia 2020 r. KNF wydała zezwolenie na prowadzenie przez GPW Benchmark S.A. działalności jako administrator wskaźników referencyjnych stóp procentowych, w tym kluczowych wskaźników referencyjnych. Wydanie przez KNF zezwolenia dla GPW Benchmark S.A. oznacza, że organ nadzoru finansowego uznał proces wyznaczania wskaźnika referencyjnego WIBOR za zgodny z wymaganiami nałożonymi przez Rozporządzenie BMR.

W związku z otrzymaniem zezwolenia, GPW Benchmark S.A. opublikowała oświadczenie dot. WIBID i WIBOR, o którym mowa w art. 27 Rozporządzenia BMR, zawierające kluczowe informacje o wskaźnikach WIBID i WIBOR.

https://gpwbenchmark.pl/pub/BENCHMARK/files/WIBID_WIBOR/Oswiadczenie2021_1.pdf
https://www.knf.gov.pl/knf/pl/komponenty/img/Stanowisko_UKNF_%20WIBOR_66559.pdf

Na podstawie otrzymanego zezwolenia GPWB została uprawniona do opracowywania innych wskaźników stóp procentowych, których proces wyznaczania będzie odbywać się zgodnie z wymogami Rozporządzenia BMR. Otrzymanie zezwolenia na prowadzenie działalności jako administrator WIBID oraz WIBOR nie oznacza, że metoda ich wyznaczania nie będzie ulegać modyfikacji. Stanowisko takie zostało wyrażone w komunikacie KNF, zgodnie z którym: „UKNF oczekuje dalszego doskonalenia metody opracowywania wskaźnika referencyjnego stopy procentowej, tak aby była łatwo adaptowalna do zmieniających się realiów gospodarczych” . Należy również wskazać, że Rozporządzenie BMR nakłada na administratorów wskaźników referencyjnych obowiązek przeprowadzenia cyklicznego przeglądu metody wyznaczania stawek referencyjnych WIBID oraz WIBOR w 2022 r. Specyficzne ryzyka dot. WIBOR/WIBID obejmują w szczególności:

- ryzyko rezygnacji z dwustronności stawek, tj. zawieszenie publikowania WIBID,
- ryzyko istotnej zmiany metody opracowywania wskaźnika referencyjnego,
- ryzyko zaprzestania opracowywania wybranego tenoru wskaźnika WIBOR, np. WIBOR 1Y.

Dodatkowe informacje dotyczące prowadzonej reformy wskaźników WIBOR i WIBID znajdziecie Państwo w zakładce Aktualności.

W Polsce od połowy 2022 roku przeprowadzana jest reforma wskaźników referencyjnych, w ramach której pracę rozpoczęła tzw. Narodowa Grupa Robocza ds. reformy wskaźników referencyjnych („NGR”), składająca się z przedstawicieli Urzędu Komisji Nadzoru Finansowego, Narodowego Banku Polskiego, Ministerstwa Finansów, Bankowego Funduszu Gwarancyjnego, Polskiego Funduszu Rozwoju, Giełdy Papierów Wartościowych w Warszawie, Krajowego Depozytu Papierów Wartościowych, Banku Gospodarstwa Krajowego, GPW Benchmark S.A. oraz przedstawicieli banków, funduszy inwestycyjnych oraz zakładów ubezpieczeń jak również organizacji branżowych zrzeszających podmioty rynku finansowego. Celem NGR było w pierwszej kolejności przygotowanie planu działań służących sprawnemu oraz bezpiecznemu ułożeniu procesu zastąpienia wskaźnika referencyjnego WIBOR, wskaźnikiem WIBOR, co przybrało formę tzw. „Mapy Drogowej”.

Mapa Drogowa opublikowana przez NGR jest dokumentem stanowiącym wynik analiz i prac prowadzonych w NGR, który określa harmonogram zastąpienia WIBOR przez WIRON. Przedstawiony tam harmonogram zastąpienia został przygotowany przy założeniu zapewnienia zgodności procesu zastąpienia WIBOR zgodnie z Rozporządzeniem BRM, stworzenia płynnego rynku kasowego i pochodnych instrumentów finansowych stosujących WIRON, przygotowaniu operacyjnego i technicznego wszystkich uczestników rynku finansowego do zastąpienia wskaźnika WIBOR przez WIRON oraz przeprowadzenia wymaganych zmian w przepisach prawa polskiego oraz Unii Europejskiej oraz zbudowaniu pełnej świadomości przeprowadzanej reformy i jej konsekwencji wśród wszystkich uczestników rynku finansowego w tym w szczególności konsumentów. Mapa Drogowa nie stanowi źródła prawa powszechnie obowiązującego a jedynie wskazuje pewne punkty zwrotne dot. zastąpienia WIBOR przez WIRON, których uczestnicy rynku finansowego mogą spodziewać się w przyszłości. Wskazane daty w Mapie Drogowej stanowią wyraz uzgodnień, do których wszyscy członkowie grupy NGR zmierzają w procesie zastąpienia WIBOR na WIRON. Z uwagi na wiele powiązanych elementów oraz poziom skomplikowania związany z zastąpieniem WIBOR, nie można jednak wykluczyć sytuacji, w której Mapa Drogowa ulegnie zmianie (w tym wskazane tam daty dostosowawcze).

Obecnie Mapa Drogowa zakłada następujące punkty zwrotne związane z procesem zastąpienia WIBOR przez WIRON:

- do końca 2022 r. miał nastąpić wybór docelowego wskaźnika referencyjnego typu RFR;

Etap ten został zakończony. Więcej informacji na temat wskazania NGR znajdują Państwo pod adresem: https://www.knf.gov.pl/dla_rynku/Wskazniki_referencyjne/aktualnosci?articleId=79459&p_id=18.

- do końca 2023 r. ma nastąpić stopniowe wprowadzanie WIRON do nowych umów oraz instrumentów finansowych, co pozwoli zbudować podstawę do przebudowy funkcjonowania systemu finansowego w Polsce. Etap ten jest ciągłym procesem, który obecnie trwa. Przygotowanie systemów oraz procesów operacyjnych w Bankach wymaga czasu.

- do końca 2024 r. zakłada się budowę przestrzeni do wycofywania produktów oraz instrumentów stosujących WIBOR na rzecz produktów i instrumentów stosujących WIRON;

Etap ten również jest ciągłym procesem, wymagającym aktywności wszystkich uczestników rynku finansowego oraz organów administracji publicznej. Proces umożliwiający wycofanie wskaźnika WIBOR z produktów oraz instrumentów finansowych sprowadza się do przyjęcia jednego z następujących rozwiązań prawnych, które będą mogły być wykorzystane w przypadku zaprzestania publikacji WIBOR:

- nowelizacja Ustawy o Nadzorze Makroostrożnościowym, która wyposaża Ministra właściwego ds. instytucji finansowych do wyznaczenia tzw. zamiennika, odpowiedniej korekty, zmian dostosowawczych oraz dat obowiązywania nowego wskaźnika;
- zmian do zawartych już umów, które dotychczas nie zawierały klauzuli awaryjnej na wypadek zaprzestania publikowania WIBOR;

- propozycji podpisania aneksu, który umożliwi zmianę WIBORU na WIRON;

Dobór odpowiedniego mechanizmu pozwalającego zastąpić WIBOR przez WIRON uzależniony jest od posiadanego przez Państwa produktu w Banku, rodzaju zawartej dokumentacji oraz okoliczności faktycznych z tym związanych.

- do końca 2024 r. zakłada się gotowość do zaprzestania kalkulacji oraz publikacji WIBOR;

Pod wskazanym poniżej adresem możecie Państwo zapoznać się ze szczegółami Mapy Drogowej: https://www.knf.gov.pl/knf/pl/komponenty/img/mapa_drogowa_procesu_zastapienia_wskaznikow_referencyjnych_79725.pdf

Zastąpienie WIBOR w relacji z danym Klientem będzie następowało na podstawie rozporządzenia Ministra właściwego ds. instytucji finansowych, które najprawdopodobniej wskaże WIRON jako zamiennik WIBOR-u albo zgodnie z postanowieniami umowy. Zaprzestanie publikacji WIBOR ani data takiego zaprzestania nie są jeszcze oficjalnie potwierdzone. Zgodnie z przyjętym planem NGR, zaprzestanie publikacji WIBOR-u ma nastąpić na początku 2025.

• Informacje o wskaźniku WIRON

WIRON jest obecnie wskaźnikiem stopy procentowej w rozumieniu Rozporządzenia BMR. WIRON jest opracowywany i publikowany przez GPW Benchmark S.A. na podstawie zezwolenia udzielonego przez Komisję Nadzoru Finansowego. Szczegółowe informacje na temat wartości wskaźnika, opisu kluczowych elementów metody opracowywania wskaźnika, procedury dotyczącej skarg związanych z wyznaczaniem WIRON oraz zasad jego publikowania dostępne są na stronie internetowej GPW Benchmark S.A.

WIRON jest wskaźnikiem stopy procentowej, która jest bliska stopie wolnej od ryzyka (RFR - risk free rate) i opracowywany jest on na podstawie rzeczywistych transakcji depozytowych na hurtowym rynku pieniężnym zawartych z terminem zaczynającym się w dniu ich zawarcia a kończącym w następnym dniu roboczym (O/N – overnight).

WIRON jest przeznaczony do stosowania jako wskaźnik referencyjny stóp procentowych w rozumieniu Rozporządzenia BMR. Zgodnie z założeniami Mapy Drogowej zastąpi on WIBOR i będzie stosowany w umowach finansowych, np. umowach kredytowych ale także instrumentach finansowych.

• Informacje o wskaźniku EURIBOR

EURIBOR jest kluczowym wskaźnikiem referencyjnym stopy procentowej w rozumieniu Rozporządzenia BMR, opracowywanym na dzień przekazania dokumentu informacyjnego przez European Money Markets Institute (EMMI), na podstawie zezwolenia udzielonego przez Belgijski Urząd ds. Usług i Rynków Finansowych (Financial Services and Markets Authority) w dniu 2.07.2019. EURIBOR opracowywany jest według metody samodzielnie określonej przez EMMI pod nadzorem Belgijskiego Urzędu ds. Usług i Rynków Finansowych. Szczegóły dotyczące EURIBOR, w tym opis kluczowych elementów metody opracowywania EURIBOR, Oświadczenie o Wskaźniku Referencyjnym (dokument opublikowany przez administratora na podstawie art. 27 Rozporządzenia BMR) oraz procedury dotyczące przyjmowania i rozpatrywania skarg dotyczących procesu wyznaczania wskaźnika referencyjnego EURIBOR EMMI opublikował na swojej stronie internetowej pod adresem: www.emmi-benchmarks.eu/euribor-org/.

• Informacje o wskaźniku SOFR oraz CME Term SOFR

Nazwa oraz dane adresowe administratora SOFR SOFR opracowywany i publikowany jest przez „Federal Reserve Bank of New York” będącym amerykańskim bankiem Systemu Rezerwy Federalnej, a zatem podmiot z państwa trzeciego. SOFR wyznaczany jest w oparciu o jednodniowe depozyty zabezpieczone amerykańskimi papierami wartościowymi na rynku repo.

Szczegółowe informacje na temat wskaźnika są publikowane na stronie internetowej Fed CME Term SOFR jest innym wskaźnikiem niż SOFR. W dniu 29 lipca 2021 r. CME Term SOFR został formalnie zatwierdzony przez organizację zrzeszającą uczestników rynku (Alternative Reference Rates Committee - ARRC) jako wskaźnik alternatywny dla LIBOR USD. CME Term SOFR jest terminowym wskaźnikiem referencyjnym stopy procentowej dla dolara, obliczanym i publikowanym przez CME Group Benchmark Administration Limited a zatem podmiot z państwa trzeciego. CME Term SOFR jest tzw. wskaźnikiem forward-looking publikowanym dla następujących tenorów 1M, 3M, 6M oraz 12M. Metodologia wyznaczenia CME Term SOFR wykorzystuje kombinację USD SOFR OIS oraz jednomiesięcznych i trzymiesięcznych kontraktów futures SOFR. Znaki Citi oraz Citi Handlowy stanowią zarejestrowane znaki towarowe Citigroup Inc., używane na podstawie licencji. Spółce Citigroup Inc. oraz jej spółkom zależnym przysługują również prawa do niektórych innych znaków towarowych tu użytych.

• Informacje o wskaźniku SONIA oraz SONIA Term

Grupa robocza przy Banku Anglii zarekomendowała wskaźnik SONIA jako wskaźnik alternatywny dla LIBOR GBP oraz jako wskaźnik wolny od ryzyka dla wszystkich produktów i kontraktów w funcie szterlingu. SONIA (Sterling Overnight Index Average) jest wskaźnikiem referencyjnym stopy procentowej dla funta szterlinga, obliczanym i publikowanym przez podmiot z państwa trzeciego - Bank Anglii. SONIA jest oparty na rzeczywistych transakcjach i odzwierciedla średnią stóp procentowych, które banki płacą za pożyczanie funtów szterlingów na jedną dobę od innych instytucji finansowych i innych inwestorów instytucjonalnych. Wskaźnik SONIA jest opracowywany od 1997 r., natomiast został on zreformowany i aktualnie od 3 sierpnia 2020 r. jest publikowany jako SONIA Compounded Index. Tym samym uproszczo to obliczanie złożonych stóp procentowych, oraz zapewniło standaryzację metody poprzez publikowanie go jako oficjalnego źródła. Szczegóły dotyczące SONIA, w tym opis kluczowych elementów metody opracowywania SONIA oraz procedury dotyczące przyjmowania i rozpatrywania skarg dotyczących procesu wyznaczania wskaźnika referencyjnego Bank Anglii opublikował na swojej stronie internetowej pod adresem: www.bankofengland.co.uk Refinitiv Term SONIA jest innym wskaźnikiem niż SONIA. Refinitiv Term SONIA jest terminowym wskaźnikiem referencyjnym stopy procentowej dla funta szterlinga, obliczanym i publikowanym przez podmiot z państwa trzeciego - Refinitiv Benchmark Services (UK) Limited. Bazowe dane wejściowe do obliczenia stawki Refinitiv Term SONIA pozyskiwane są od różnych dostawców i przetwarzane zgodnie z metodologią kaskadową. Podstawowym źródłem danych są kwotowania pozyskane z elektronicznych platform dla rozliczanych centralnie kontraktów GBP SONIA OIS.

• Informacje o wskaźniku TONAR oraz TORF

W 2018 r. utworzono Cross Industry Committee on Japanese Yen Interest Rate Benchmarks, składający się z inwestorów finansowych i instytucjonalnych oraz przedsiębiorstw niefinansowych. Jego celem jest prowadzenie niezbędnych prac w celu ułatwienia i ukierunkowania reformy wskaźników referencyjnych stóp procentowych jena japońskiego. W 2019 roku Komitet, wraz z Bankiem Japonii, przeprowadził konsultacje społeczne w sprawie wyboru alternatywnych benchmarków dla JPY LIBOR, których wyniki ujawniły preferencje branży dla dwóch alternatyw: Tokyo Interbank Offered Rate ("TIBOR") i Tokyo Overnight Average Rate ("TONAR"). Komitet i Bank Japonii stwierdziły, że podmioty mają swobodę wyboru jednej z dwóch alternatyw dla JPY LIBOR, którą chcą stosować. TONAR jest stopą wolną od ryzyka opartą na niezabezpieczonym stopie overnight call i opracowywany jest przez podmiot z państwa trzeciego - Bank Japonii. W lutym 2020 roku Komitet wyznaczył QUICK Corp jako agenta ds. kalkulacji i publikacji terminowej stopy referencyjnej, a w maju 2020 roku QUICK Corp rozpoczął codzienną publikację prototypowych stawek terminowych o różnych tenorach. TORF jest jednym z alternatywnych wskaźników referencyjnych stóp procentowych, które zastępują LIBOR JPY. TORF obliczany i publikowany jest przez QUICK Benchmarks Inc. (podmiot z państwa trzeciego) w oparciu o transakcje pochodne, których aktywem bazowym jest niezabezpieczona stopa overnight call.

• Informacje o wskaźniku SARON oraz SARON Compound

Grupa robocza przy Szwajcarskim Banku Narodowym zarekomendowała wskaźnik SARON jako wskaźnik alternatywny dla

LIBOR CHF oraz jako wskaźnik wolny od ryzyka dla wszystkich produktów i kontraktów we franku szwajcarskim. SARON (Swiss Average Rate Overnight) jest wskaźnikiem referencyjnym stopy procentowej dla franka szwajcarskiego, obliczanym i publikowanym przez SIX Financial Information Nordic AB (dalej: "SIX"). SARON jest oparty o zabezpieczony rynek pieniężny oraz obliczany jako jednodniowa stopa referencyjna oparta na danych z rynku transakcji repo rozliczanych we franku szwajcarskim. Wskaźnik SARON Compound powstaje w oparciu o dzienne wskaźniki SARON. Został on zaproponowany przez szwajcarską grupę roboczą ds. wskaźników rynkowych dla CHF (National Working Group on Swiss Franc Reference Rates) i zaakceptowany przez Szwajcarski Bank Narodowy jako wskaźnik alternatywny dla CHF LIBOR. Dodatkowo Komisja Europejska przyjęła rozporządzenie wykonawcze na mocy którego, od 1 stycznia 2022 roku, wskaźnik SARON Compound zastąpił LIBOR CHF we wszystkich rodzajach umów finansowych zawartych na terenie Unii Europejskiej, chyba że strony umowy ustaliły inaczej. Wskaźnik SARON Compound spełnia także wymagania narzucone przez rozporządzenie BMR. Transakcje typu repo stały się kluczowym filarem rynków pieniężnych, a Szwajcarski Bank Narodowy wykorzystuje je jako środek realizacji swojej polityki pieniężnej. SARON jest oparty na transakcjach i kwotowaniach zawartych na tym rynku, gdyż stanowi on kluczową część branży finansowej i działalności banków centralnych. Rynek repo charakteryzuje się dużą płynnością, wysokim stopniem uregulowania i dużą rzetelnością. SARON oraz SARON Compound są opracowywane według metody samodzielnie określonej przez SIX pod nadzorem szwajcarskiego organu nadzoru Swiss Financial Market Supervisory Authority. Szczegóły dotyczące SARON oraz SARON Compound, w tym opis kluczowych elementów metody ich opracowywania, Oświadczenie o Wskaźniku Referencyjnym (dokument opublikowany przez administratora na podstawie art. 27 Rozporządzenia BMR) oraz procedury dotyczące przyjmowania i rozpatrywania skarg dotyczących procesu wyznaczania wskaźnika referencyjnego SIX opublikował na swojej stronie internetowej pod adresem: www.six-group.com

Administratorem wskaźnika referencyjnego stopy procentowej SARON oraz SARON Compound jest SIX Financial Information AG z siedzibą w Zurichu, a zatem jest to administrator z państwa trzeciego. Jednakże administrator mający siedzibę w Unii Europejskiej, tj. SIX Financial Information Nordic AB z siedzibą w Sztokholmie, korzystając z trybu przewidzianego w art. 33 BMR, uzyskał w dniu 21 stycznia 2021 r. zatwierdzenie ww. wskaźnika referencyjnego. Zatwierdzenie zostało udzielone przez szwedzki organ nadzoru finansowego Finansinspektionen (FI). Na tej podstawie Europejski Urząd Nadzoru Giełd i Papierów Wartościowych (ESMA) dokonał wpisu wskaźnika referencyjnego stopy procentowej SARON oraz SARON Compound do rejestru, o którym mowa w art. 36 Rozporządzenia BMR.

• Informacje o wskaźniku €STR

€STR (Euro short-term rate) jest wskaźnikiem referencyjnym stopy procentowej dla EURO obliczanym przez Europejski Bank Centralny (ECB). €STR odzwierciedla koszty hurtowych niezabezpieczonych pożyczek jednodniowych w euro, udzielanych przez banki znajdujące się w strefie euro, na podstawie danych pochodzących z Eurosystemu. €STR publikowany jest przez Europejski Bank Centralny. Szczegółowe informacje na temat wskaźnika są publikowane na stronie internetowej ECB.

• Ryzyka ogólne dotyczące różnych wskaźników referencyjnych

Można zidentyfikować następujące ogólne ryzyka związane ze stosowaniem wskaźników referencyjnych:

- niektóre wskaźniki referencyjne, w tym ich metodologia, mogą ulec zmianie (w tym istotnej zmianie) przez administratora danego wskaźnika referencyjnego z przyczyn regulacyjnych lub biznesowych;
- administrator danego wskaźnika referencyjnego może podjąć decyzję o tymczasowym lub trwałym zaprzestaniu jego opracowywania;
- odpowiedni organ może cofnąć administratorowi zezwolenie na opracowywanie danego wskaźnika;
- wskaźniki referencyjne mogą przestać być reprezentatywne dla danego rynku lub realiów gospodarczych ze względu na

- zaprzestanie przekazywania stosownych danych wejściowych przez podmioty przekazujące dane niezbędne do opracowywania danego wskaźnika referencyjnego lub wskaźniki referencyjne mogą utracić odpowiednią wiarygodność do pomiaru danego rynku bazowego w wyniku decyzji właściwego organu nadzoru;
- wskaźniki referencyjne mogą przestać być publikowane lub opracowywane w całości lub w odniesieniu do konkretnego tenoru (np. wskaźnik referencyjny nadal będzie istniał, ale zaprzestanie opracowywania będzie dotyczyć jedynie dla okresu 6-miesięcznego/ 6M) lub konkretnej waluty (np. LIBOR GBP), a odpowiednie wskaźniki alternatywne mogą nie zostać wyznaczone;
- może istnieć uzasadniona potrzeba zmiany umów finansowych lub instrumentów finansowych poprzez odwołanie się do stóp wolnych od ryzyka.

Ryzyko zmiany przez administratora metody opracowywania wskaźnika referencyjnego

Podmiot opracowujący dany wskaźnik referencyjny na podstawie posiadanego zezwolenia w ramach prowadzonej działalności jest uprawniony do wprowadzenia zmiany w metodzie opracowywania wskaźnika referencyjnego w trybie określonym w dokumentacji wskaźnika referencyjnego opublikowanej przez administratora na jego stronie internetowej. Zgodnie ze zwyczajowo opublikowaną przez administratora informacją ogólną w zakresie procesu zmiany metody opracowywania wskaźnika referencyjnego dokonanie takiej zmiany przez administratora zwyczajowo poprzedza proces konsultacji publicznych w ramach, których administrator określi zakres proponowanej zmiany oraz jej uzasadnienie. Uzasadnieniem dla dokonania zmiany w metodzie opracowywania wskaźnika referencyjnego dla administratora może być przykładowo konieczność dostosowania metody opracowywania wskaźnika referencyjnego do wymogów Rozporządzenia BMR, wytycznych organu nadzoru lub rekomendacji jednostki nadzorczej. Konsekwencją dokonania przez administratora zmiany w metodzie opracowywania wskaźnika referencyjnego może być zmiana jego wartości. Podwyższenie lub obniżenie wartości wskaźnika referencyjnego w wyniku dokonanej przez administratora zmiany w metodzie jego opracowywania może wpłynąć na wartość wzajemnych świadczeń pomiędzy Państwem a Bankiem w związku z zawartą umową lub na wycenę posiadanego przez Państwa instrumentu finansowego/ produktu finansowego.

Ryzyko zaprzestania przez administratora opracowywania wskaźnika referencyjnego w sposób trwały lub czasowy

Podmiot opracowujący wskaźnik referencyjny w ramach prowadzonej działalności jest uprawniony do zaprzestania w sposób trwały opracowywania wskaźnika referencyjnego w trybie określonym w dokumentacji wskaźnika referencyjnego opublikowanej przez administratora na jego stronie internetowej, z zastrzeżeniem przewidzianych w tym zakresie uprawnień organów nadzoru wynikających z art. 21 oraz 23 Rozporządzenia BMR. Administrator może podjąć decyzję o zaprzestaniu opracowywania wskaźnika referencyjnego w szczególności z przyczyn biznesowych (czynnik pozaekonomiczny) lub z uwagi na uznanie przez administratora, że dane wykorzystywane przez administratora do opracowywania wskaźnika referencyjnego nie są reprezentatywne dla rynku lub realiów gospodarczych, których pomiar jest celem tego wskaźnika referencyjnego. Proces zaprzestania opracowywania wskaźnika referencyjnego poprzedza proces konsultacji publicznych trwający zazwyczaj kilka miesięcy, w ramach których administrator określi datę, od której zamierza zaprzestać opracowywania wskaźnika referencyjnego. Dodatkowo metoda opracowywania wskaźnika referencyjnego zwyczajowo wskazuje, że istnieją okoliczności, w których w danym dniu administrator może nie być w stanie wyznaczyć wartości wskaźnika referencyjnego na przykład w sytuacji nieotrzymania przez administratora w danym dniu wystarczającej ilości danych niezbędnych do wyznaczenia w danym dniu wartości wskaźnika referencyjnego. Konsekwencją trwałego lub czasowego zaprzestania przez administratora opracowywania wskaźnika referencyjnego może być brak możliwości wykorzystania przez Bank wskaźnika referencyjnego do ustalenia wartości wzajemnych świadczeń wynikających z zawartej pomiędzy bankiem a Państwem umowy. W takiej sytuacji zastosowanie znajdują postanowienia umowy łączącej Państwa z Bankiem.

Ryzyko zaprzestania opracowywania danego wskaźnika w całości lub w części w odniesieniu do danego wskaźnika oraz brak wyznaczenia wskaźnika alternatywnego

Podmiot opracowujący wskaźnik referencyjny w ramach prowadzonej działalności jest uprawniony do zaprzestania w sposób trwały opracowywania wskaźnika referencyjnego w trybie określonym w dokumentacji wskaźnika referencyjnego

publikowanej przez administratora na jego stronie internetowej. Możliwe jest również zaprzestanie opracowywania w części tj. w odniesieniu do konkretnego okresu odsetkowego (tenoru) lub konkretnej waluty. W takim przypadku, administrator ogłosi, iż z konkretnym dniem zaprzestaje publikowania wskaźnika referencyjnego np. dla tenoru 6M lub dla konkretnej waluty (np. franka szwajcarskiego). Zdarzenie takiego miało miejsce w odniesieniu do wskaźnika LIBOR.

Ryzyko cofnięcia administratorowi zezwolenia na opracowywanie danego wskaźnika referencyjnego

Podmiot opracowujący dany wskaźnik referencyjny prowadzi swoją działalność na podstawie zezwolenia, uzyskiwanego w toku odpowiedniego postępowania administracyjnego prowadzonego przez organ nadzoru, którego przedmiotem jest ocena czy dany podmiot spełnia warunki o których mowa w Rozporządzenia BMR. W przypadkach wskazanych w art. 35 Rozporządzenia BMR, organ nadzoru może cofnąć zezwolenie udzielone administratorowi, co skutkować będzie wykreśleniem z odpowiedniego rejestru administratorów. Taka sytuacja może mieć miejsce np. w sytuacji w której dany administrator przestał spełniać warunki na podstawie których uzyskał to zezwolenie. W takim przypadku dany wskaźnik nie będzie mógł być stosowany w umowach i instrumentach finansowych. W przypadku wskaźników opracowywanych przez podmioty z krajów trzecich (np. z Wielkiej Brytanii), podobny skutek co cofnięcie zezwolenia, będzie mieć cofnięcie rejestracji administratora przez Europejski Urząd Nadzoru Giełd i Papierów Wartościowych, o którym mowa w art. 31 Rozporządzenia BMR.

Ryzyko braku reprezentatywności danego wskaźnika referencyjnego w odniesieniu do danego rynku lub realiów gospodarczych, których pomiar jest celem danego wskaźnika

Wewnętrzne procedury administratora określają zasady cyklicznego przeglądu metody ustalania danego wskaźnika referencyjnego. Jeżeli w ramach przeglądu zostanie ustalone że wskaźnik nie odzwierciedla rynku lub realiów gospodarczych których pomiar jest celem wskaźnika, możliwe jest że administrator podejmie decyzję o zmianie metody, lub o zaprzestaniu opracowywania danego wskaźnika referencyjnego. Konsekwencje zmiany metody opracowywania wskaźnika referencyjnego oraz zaprzestania jego opracowywania, zostały wskazane powyżej.